

У незібраних посівах **зернових** культур доживлюються **хлібні жуки** та **жужелиця**, **злакові попелиці**, **пшеничний трипс**, якими пошкоджено 2-15% колосся. Завершується живлення, окрилення (30-65%) та відмічено переліт клопа шкідливої черепашки у лісосмуги, де обліковують 0,5-1 екз. на кв.м.

У посівах **озимих** і **ярих зернових** культур триває поширення хвороб на колосі. **Фузаріоз** виявлено на 0,5-4% колосків, **септоріозом** та **альтернаріозом** уражено 1-12, макс. 15-20% колосків (Вінницька, Івано-Франківська обл.). **Оливковою плісенню** охоплено 2-8% колосків пшениці. На 1-5% колосся виявлено **бактеріоз** (Волинська, Тернопільська обл.). **Летучу сажку** обліковували на 1-2% колосків пшениці та ячменю. Скрізь на 2-5% рослин має місце **білоколосість**. Ураженість хворобами зменшують збиранням у стислі строки прямим комбайнуванням та доведенням зерна до відповідних кондицій.

У посівах **кукурудзи**, після опадів різної інтенсивності, зменшилась чисельність **злакових попелиць** та **павутинних кліщів**, які заселили 6-22, макс. 38% рослин (Запорізька обл.). Також на 4-10% рослин шкодять гусениці **лучного метелика** та **листогризучих совок**. У Степу та Лісостепу, подекуди на Поліссі посівам **кукурудзи** завдає шкоди **стебловий (кукурудзяний) метелик**, який живився на 1-8% рослин. За наявності понад 18% рослин з яйцекладками, або 6-8% рослин кукурудзи з гусеницями стеблового метелика та бавовникової совки I-II віків, посіви обприскують дозволеними до використання інсектицидами. У Закарпатській, Івано-Франківській та Тернопільській областях відмічають літ та заселення кукурудзи імаго **західного кукурудзяного жука**.

У господарствах Степу, Лісостепу та Полісся **іржею**, **септоріозом**, **гельмінтоспоріозом** уражено 8-14% листя **кукурудзи**, **пухирчастою** та **летючою сажками** уражено 1-3% рослин.

У посівах **сої** на 3-16, макс. 32% рослин розвиваються **антракноз**, **аскохітоз**, **пероноспороз**, **церкоспороз**, **бактеріальний опік**, **іржа** та **мозаїка**. Рослинам сої шкодять **листоїди**, **павутинний кліщ**, **трипси**, **бобова попелиця**. Ними пошкоджено 3-12, макс. 35% рослин (кліщі, Київська обл.). На узбіччях та в крайових смугах посівів сої шкодять гусениці **чортополохівки**, **лучного метелика**, на ранніх посівах у південних областях – **акацієвої вогнівки**.

Посіви **цукрових буряків** заселяють **листкова бурякова попелиця**, **мінуючи мухами**, **щитоноски**, також шкодять гусениці **листогризучих совок**. 2-18% рослин охоплено **альтернаріозом**, **церкоспорозом**, **фомозом** та **рамуляріозом**.

В Київській, Одеській, Рівненській та Черкаській областях 1-4% рослин **соняшника** охоплено **білою** і **сірою гнилями**. Повсюди 7-28% рослин культури хворіють на **пероноспороз**, **фомоз**, **іржу**. На 5-24% рослин соняшника шкодять **клопи**, **трипси**, подекуди – **саранові**, **чортополохівки**, **шипоноска** та інші. Проти шкідливих організмів посіви після цвітіння обприскують дозволеними препаратами.

В насадженнях *картоплі, томатів* фітофторозом та альтернаріозом уражено 3-18, макс. 51-65% рослин. Альтернаріозом та *верхівковою гниллю* уражено до 5% плодів томатів. Подекуди відмічено розвиток **бактеріальних та вірусних** хвороб. Повсюди баштанні культури пошкоджено **баштанною попелицею, тютюновим трипсом, павутинним кліщем**. 4-9, макс. 35% *баштанних культур* уражено **антракнозом, бактеріозом та пероноспорозом**. Триває живлення личинок **капустяної, морквяної та цибулевої мух**. У північно-західних областях на *капустяних* культурах і *цукрових буряках* триває розселення **білокрилок**. У Тернопільській області **слимаками** пошкоджено до 7% капусти. **Фомозом і пероноспорозом** уражено 1-3% рослин капусти.

У *садах* плоди *зерняткових* та *кісточкових* порід пошкоджують гусениці **яблуневої, сливової і східної плодожерок**. Більшість обстежених плодів уражені хворіють на **паршу, борошнисту росу**. В Лісостепу та Степу 2-18% плодів уражено **паршею та плодовою гниллю**.

У *виноградниках* шкодять **кліщі (павутинні, зудень)**, гусінь **гронової листокрутки**, на 6-20% кущів, 12% листя та 5-8% грон розвиваються **мілдью, оїдіум і чорна гниль**. Захист насаджень проводять за рекомендаціями дозволеними препаратами.

Саранові (стадні - **італійський прус**) та переважно нестадні (**кобилки, коники**), які перебувають у III-V віках, розвиваються та живляться на *неугіддях, багаторічних травах* у чисельності 1-5 екз. на кв.м. У Степу розпочалось окрилення комах. За видовим складом переважають **кобилка блакитнокрила, кобилка темнокрила, хрестовичка мала, кобилка чорносмугаста**, знайдені поодинокі екземпляри італійського пруса.

В Степу, подекуди Лісостепу триває літ другого покоління **лучного метелика**, інтенсивністю 1-2 екз. на 10 кроків (Дніпропетровська, Луганська обл.) та відкладання ними яєць.

На 6-15% *кукурудзи, соняшнику, сої, багаторічних трав та овочів* розвиваються та шкодять гусениці **листогризучих совок** (гамма, бавовникова, томатна та ін.). Чисельність шкідника регулюють дозволеними до використання препаратами.

У господарствах здійснюється постійний фітосанітарний нагляд за посівами сільськогосподарських культур.